

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Rosenbad 4

Vår referens/dnr:
153/2016

111 52 Stockholm

Er referens/dnr:
Ju2016/04240/PO

2016-10-14

Remissvar

Polis i framtiden – polisutbildningen som högskoleutbildning (SOU 2016:39)

Föreningen Svenskt Näringsliv har beretts möjlighet att svara på rubricerat betänkande. Nedan följer våra synpunkter.

Sammanfattande synpunkter

Ett bra företagsklimat kräver ett fungerande rättssystem och en poliskår med förutsättningar att upprätthålla det. Det kräver att de för polisyrket mest lämpade personerna får en ändamålsenlig utbildning och sådan färdighetsträning som krävs för att kunna verka i sitt yrke.

Betänkandet lämnar tyvärr obesvarade frågor kring hur man ska kunna säkerställa studenternas praktiska färdighetsträning, hur tillträdesreglerna för utbildningen till polisman ska formuleras och hur tillgången på lärare ska säkerställas utifrån de nya förutsättningar en omformning till en högskoleutbildning ger.

Svenskt Näringsliv anser att en grundförutsättning för att polisutbildningen ska vara en högskoleutbildning är att utbildningens särart som yrkesutbildning kan garanteras. De vetenskapliga färdigheterna får under inga omständigheter ske på bekostnad av utbildningens uppgift att förbereda för yrkeslivet.

En omformning av polisutbildningen till högskoleutbildning kräver därför att:

- utbildningen drivs som en sektorshögskola,
- de särskilda tillträdeskrav som idag gäller för polisutbildningen i allt väsentligt kvarstår,

- möjligheter skapas att ta vara på den lärarkompetens som idag finns på polisutbildningen,
- utbildningens upplägg och innehåll tas fram i nära samverkan med Polismyndigheten och att
- studenterna även fortsättningsvis är anställda av Polismyndigheten under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen.

Allmänna synpunkter

Svenskt Näringsliv anser att utbildningen till polisman, för att vara ändamålsenlig, ska drivas som en sektorshögskola. Det skulle möjliggöra särregler för utbildningen i förhållande till övriga utbildningar vid universitet och högskolor samt en formell koppling mellan utbildningsanordnaren och polismyndigheten, som skulle få ett mer direkt inflytande över utbildningen. Svenskt Näringsliv avstyrker därmed utredningens förslag om utbildningen till polis ska bedrivas vid flera lärosäten efter sedvanlig examenstillståndsprovning. Utbildning vid flera orter skulle istället kunna erbjudas via campus.

Svenskt Näringsliv delar utredningens uppfattning om att antalet studenter som antas till utbildningen ska baseras på Polismyndighetens behov av nyutbildade poliser och deras förmåga att finansiera dessa som anställda. Svenskt Näringsliv anser inte att man behöver överutbilda antalet poliser för att det ska uppstå konkurrens vid tillsättning av tjänster, om man som idag, säkerställer att det råder konkurrens om platserna till utbildningen och urvalet till utbildningen omfattar metoder som på ett ändamålsenligt sätt bedömer de sökandes lämplighet för yrket.

Utredningen anser att Polismyndigheten ska åläggas en skyldighet att samverka med de lärosäten som genomför utbildningen och att Polismyndigheten ska ta fram en strategi för hur handledningen av polisstudenter ska organiseras och genomföras på myndigheten och i samverkan med lärosätena. Svenskt Näringsliv delar uppfattningen att samverkan ska formaliseras men anser att en skyldighet att samverka ska åläggas båda parter, inte bara polismyndigheten. Det finns flera exempel på yrkesutbildningar inom andra områden där utbildningarna fungerar illa på grund av att lärosätena inte uppfyller behovet av samverkan med arbetsgivarna, trots att de, även i de fallen är en del av utbildningsuppdraget.

Svenskt Näringsliv anser vidare att Polismyndigheten som huvudsaklig arbetsgivare behöver ges möjlighet att kunna påverka kursinnehåll, omfattning och placering av olika ämnen och teman för att säkerställa att de studerande får de förutsättningar som krävs för att kunna jobba som polisman.

Särskilda synpunkter

Tillträde till polisutbildningen

Ett framgångsrikt yrkesliv som polis kräver särskilda förutsättningar. Svenskt Näringsliv

anser därför i enlighet med betänkandet att de särskilda tillträdeskraven på medborgarskap, laglydighet, lämplighet i övrigt samt att de sökande ska uppfylla vissa medicinska krav, uppvisa god fysisk förmåga, vara simkunniga och ha B-körkort, ska kvarstå även i det fall utbildningen omformas till en högskoleutbildning.

Svenskt Näringsliv avstyrker betänkandets förslag om att personlighetstester ska tas bort. Utredningen skriver att forskning visar att betyg från gymnasiet och högskoleprov ger goda möjligheter att välja ut vilka studenter som har fortsättningarna att klara en högskoleutbildning. Svenskt Näringsliv vill poängtera att en lämplighet för yrket inte är synonymt med förutsättningar att klara en utbildning. Lämplighetsprövningen fyller en viktig funktion och behöver finnas kvar. Den ska däremot präglas av tydlighet och transparens och sökande som genomgått den måste ges möjlighet till återkoppling.

Polisutbildning för specialister

Svenskt Näringsliv delar utredningens uppfattning om att det inte behöver finnas en särskild högskoleutbildning för anställda hos Polismyndigheten som behöver ha en polismans befogenheter och att polismyndigheten även fortsatt ska ha en möjlighet att besluta om och anordna utbildning till polisman för anställda som myndigheten bedömer behöver ha det.

Lärarkompetens

Svenskt Näringsliv saknar en djupare analys i betänkandet kring hur lärarkompetens ska tillhandahållas. Cirka 15 procent av polisläraarna idag har en examen från högskola. Många kan vilja och behöva läsa in en del högskolepoäng skriver utredningen. I de fall de vill det krävs ett extra tillskott av lärare under tiden de läser. Dessutom krävs goda möjligheter att validera kompetenser i syfte att få tillgodoräkna sig reell kompetens i syfte att förkorta eller nivåanpassa utbildningen. Svenskt Näringsliv anser att denna fråga behöver utredas ytterligare. Det är av största vikt att utbildningen inte tappar bra lärare som en konsekvens av att den omformas till högskoleutbildning.

Svenskt Näringsliv anser att det faktum att personer med en polismans befogenhet, i den ordning där polisutbildningen är en högskoleutbildning, inte kan undervisa i högskolan i någon stor omfattning eftersom befogenheterna är kopplade till anställningen hos Polismyndigheten, är djupt problematiskt. Ska kvaliteten på utbildningen kunna garanteras är det en förutsättning att det finns strategier att kunna anställa dessa lärare. Även detta behöver analyseras djupare.

Avskiljande

Möjligheten att avskilja studenter under pågående utbildning som finns idag försvåras i en högskoleutbildning eftersom högskolelagen ställer högre krav för att ett avskiljande av en student från utbildningen ska kunna ske. I praktiken skulle det kunna innebära att en person som lider av problem som gör denne högst olämplig för polisyrket, inte kan avskiljas från utbildningen om man inte kan påvisa att det föreligger påtaglig risk för att denne ska

skada annan person eller egendom under utbildningen, vilket är kravet för avskiljande enligt högskoleförordningen. Svenskt Näringsliv efterfrågar en konsekvensanalys över vilken påverkan detta skulle kunna komma att få.

Kvalitetssäkring

Ett av argumenten till att omforma polisutbildningen till en högskoleutbildning har varit att den omfattas av Universitetskanslersämbetets kvalitetsgranskningar. Dessa granskningar tar inte hänsyn till huruvida en utbildning är av generell eller mer yrkesinriktad karaktär vilket är en brist som kan komma att påverka polisutbildningen negativt. I tidigare system har yrkesutbildningarna missgynnats på grund av att de utvärderas i samma mall som de mer generella utbildningarna. Det är viktigt att vara medveten om att kvalitetssystemets oförmåga att ta hänsyn till yrkesutbildningarnas särskilda karaktär kan innebära en negativ inverkan på de mer verksamhetsnära inslagen i utbildningarna och också den verksamhetsförlagda delen av utbildningen.

Verksamhetsförlagd utbildning

Svenskt Näringsliv avstyrker utredningens förslag om att en eventuell uppdelning av den verksamhetsförlagda utbildningen inte ska regleras utan att denna ska beslutas om av enskilda utbildningsanordnare. Svenskt Näringsliv anser att en eventuell uppdelning och upplägg av den verksamhetsförlagda delen av utbildningen ska beslutas om tillsammans med Polismyndigheten som är huvudsaklig avnämare och en del av utbildningsuppdraget.

Svenskt Näringsliv avstyrker vidare förslaget om att studenterna inte ska vara anställda av polismyndigheten under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Utredningens motivering till att studenterna inte ska vara anställda under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen är att en sådan lösning inte återfinns i någon annan högskoleutbildning. Svenskt Näringsliv anser att det inte är fullgott motiv att ändra på nuvarande ordning. Utbildningar, även på högskolan, måste få vara unika om det finns skäl till det. En anställning under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen tydliggör studentens ansvar och befogenheter och är en förutsättning för kvaliteten på den verksamhetsförlagda delen av utbildningen.

FÖRENINGEN SVENSKT NÄRINGSLIV

Mikaela Almerud